

T.B.C. 4

ZPRAVODAJ 51. ROČNÍKU WOLKROVA PROSTĚJOVA, ČTVRTEK 19. ČERVNA 2008

Program na čtvrtek 19. června

8.00 – 8.30 Promenoár MD

9.00 – 9.45 Městské divadlo
Recitátoři II. kategorie 1. skupina10.00 – 10.45 Městské divadlo
Recitátoři I. kategorie 1. skupina11.00 – 11.35 Městské divadlo
Recitátoři III. kategorie 1. skupina11.50 – 12.30 Městské divadlo
Recitátoři II. kategorie 2. skupina12.45 – 13.45 Městské divadlo
Recitátoři I. kategorie 2. skupina14.00 – 14.50 Městské divadlo
Recitátoři III. kategorie 2. skupina16.00 Duha
Evrybáby, Plzeň
S. Kane, J. Anouilh – Johanka 00818.30 Duha
Studio Divadla Dagmar
a pedagogické školy Karlovy Vary
Sofokles/J. Anouilh – Antigoné20.00 – 21.00 Duha
Hodnocení poroty divadel poezie

Nádvoří prostějovského zámku

21.30 – Lery's Cherries – pěvecký sbor
Gymnázia Jiřího Wolкера

23.00 – KOSTI – prostějovská kapela

NAVZDORY STUDIÍM

Zdraví je statek, po kterém bychom měli být posedlí. Na to jsou už dneska vědecké studie. Stejně jako jsou vědecké studie na to, že kravské mléko škodí zdraví, že jedna konkrétní pasta zubní sklovině moc neprospívá, že na pyl květin jsou někteří lidé z důvodu permanentního zasviňování planety alergičtí, že se do kočičích konzerv přidává toxický odpad, kterého je příliš na to, aby se do nich nepřidával, že se taky občas přidává do nábytku a dětských hraček, protože co jiného s ním, než ho rozprostít po domácnostech celého světa, jsou studie na to, že konzumace kravského mléka je zdraví prospěšná, že ne ta první, ale až ta druhá zubní pasta našim zubům nic dobrého nepřináší, že nadměrné užívání mobilních telefonů nám z mozku dělá míchaná vajíčka, ale že občas ty studie přeplatí, a tudíž drobně pozmění, nadnárodní mobilní operátoři, takže se nakonec ukáže, že je mobilování náramně zdravé, skoro jako kouření cigaret v první polovině 20. století. A tak jsme zase u zdraví, kterého bychom si měli vážít, pečovat o něj a naslouchat vědeckým studiím přinejmenším proto, že je

každou chvíli publikují naše seriózní tiskoviny a obrázkové kaleidoskopy. Je také záhodno pořídít si ještě i kabelovku nebo satelitní přijímač, protože vědeckých studií a zaručených informací není nikdy dost a čtyři kanály jsou na permanentní vzdělávání a nasávání nových poznatků málo, a proto je rozhodně lepší mít kanálů dvě stě třicet šest. Člověk aspoň může poměrně dlouho přepínat, než zjistí, že všude dávají totéž. Rozhodně to trvá déle, nežli u kanálů čtyř, kteréžto minimum mají už dneska beztak jenom žebráci. Ten, kdo pak televizi nemá doma vůbec, ať už z jakéhokoli důvodu, by snad měl být šupem poslán k psychiatrovi. Ke všem podobným studiím a jiným zločinům proti lidskosti je, myslím, docela dobré, když se čas od času najde pár cvoků, co mají rádi něco tak absurdního a bezmocného jako je poezie. Bezmocnost a nesmyslnost vlastně tak nějak zlidštuje. Technokratický svět se zaklíná logikou a požaduje ji po všem okolo. A přitom sám žádnou nemá. Tak dnes třeba jemu navzdory u 4. čísla T.B.C.!

Roman Sikora

OBČAS SE ROZDÍLY OBJEVÍ

Rozhovor s Jaroslavou Čajkovou, porotkyní III. kategorie sólových recitátorů

Náš rozhovor začnu otázkou, kterou pokládáme všem dotazovaným. Jaký je váš oblíbený předčasně zemřelý básník?

Josef Urban

Na přehlídky poezie jezdíte k nám na Moravu již léta. Můžete srovnat český a slovenský přístup k poezii?

V určité době jsem registrovala, že slovenský přednes je výbušnější, víc emocionální a méně se věnuje vnímání textové formy. Český přednes si všímal nejen obsahu, ale také formy. Zdál se mi být racionálnější. Festivaly však přispívají k tomu, že se tyto rozdíly postupně stírají. Jedna škola se učí od druhé a přiznám se, že v současné době rozdíly nezasazují.

A to považujete za dobré či špatné?

Občas se rozdíly objeví. Po určité době jedna či druhá škola přijde s něčím novým. Například teď tady vidím, že se objevuje práce se slabikářem, kterou jsme mohli vidět v první i třetí kategorii. Práce s textem, který mnoho významů nenese, je česká novinka. Tento postup staví a tvoří především výraz a skrz něj potom vytváří významy.

Co vy osobně upřednostňujete? Dobrou techniku provedení textu, nebo autenticitu recitátora?

Za mlada jsem si více vážila autentičnosti a „duše“ recitátora, ale čím jsem starší, tím víc si vážím i profesionalitu a dokonalého technického zpracování textu.

Mám dojem, že Slováci jsou větší patrioti než Češi. Projevuje se to i v poezii?

Přiznám se, že já tento dojem nemám. Ze slovenských básníků bychom mohli jako patriota označit do jisté míry Milana Rúfusa. V jeho poezii není patriotismus okatý, ale vztah ke svým blízkým, k zemi a historickému zázemí se u něj objevuje. Nemám ale dojem, že bychom v naší literatuře patriotismus protlačovali. Naopak. Například Válek, jeden z největších slovenských autorů, je spíš básník, který se orientuje na všelidská témata a víc na Evropu než na typické slovenské náměty.

To bylo ze strany autorů. Jak je to ze strany recitátorů?

V současné době si vybírají jak slovenské, tak světové autory. Zhruba v osmdesátých letech se orientovali víc na světo-

vou literaturu, ale po revolučním období jako by si uvědomili i hodnoty slovenské literatury. Je to tedy vyvážené. Když jsem dělala průzkum textů na celoslovenské přehlídce poezie, tak poměr slovenských a světových autorů byl půl na půl. Ale je pravda, že klasika se u nás objevuje méně. I Hviezdoslav i štúrovci se recitují jen občas. Takže se nedá říct, že by ve velkém nastalo studium starší slovenské literatury. To se realizuje jen skrze povinné školní přednesy, ale nový kritický pohled na slovenskou klasiku se neobjevuje často. To spíš současnou, tu recitátoři čtou a prezentují.

Před rokem po štúrovské poezii sahlo divadlo v Martině a uvádí inscenaci „Štúrovci – koncert zrušený“. Jde o zhudebnění jejich poezie nejružnějšími styly. Myslíte si, že je to cesta, jak jejich poezii přiblížit mladým lidem?

Nejsem celkem přesvědčená, že pomáhá objevení poezie, ale určitě přispívá k tomu, aby se na hnutí štúrovců a jejich úsilí dívali lidskýma očima, a ne jen čítankově a ploše. Takže k chápání generace ano, ale k chápání poezie jako takové nikoliv.

Festivalový zpravodaj se jmenuje T.B.C. Jaká je vaše osobní zkušenost se vztahem tuberkulózy a poezie?

Tuberkulóza a poezie. Samozřejmě mě napadá Wolker, ale nejen proto, že jsme právě na Wolkrově Prostějově. Sama jsem se léčila z plicních chorob, ne tedy přímo z tuberkulózy, v Tatrách na Štrbskom Plese, a při té příležitosti jsem si prošla nejen tamní přírodní památky, ale také kulturní. Navštívila jsem sanatorium v Tatranské Poliance, kde Wolker pobýval. Tatranská poezie pro mě zůstane asi nejsilnějším zážitkem, který se sice nepromítá do slov, ale promítá se v jiném smyslově hmatatelném uchopení bytí a života.

*Rozhovor vedla a do češtiny převedla
Pavla Pinkasová*

DNES V DIVADLE

EVRYBÁBY, PLZEŇ

Herečkami plzeňského ženského divadla Evrybáby jsou studentky Ateliéru dramatické výchovy Pedagogické fakulty. Od roku 2003 je vedoucím a režisérem jediný muž souboru - Roman Černík. Členky skupiny se podílí na uměleckých i vzdělávacích projektech centra Johan. Divadlo se zaměřuje ve svých inscenacích především na téma ženy. V roce 2007 vznikla hra „Osmá sedí u stolu a pojídá mou mrtvolu“. Divadlo se zúčastnilo mnoha tuzemských přehlídek (Next wave/Příští vlna, Šrámkův Písek, Jiráskův Hronov). Letos se na Wolkrově Prostějově představí s inscenací textů Sarah Kane a Jeana Anouilha Johanka 008.

DIVADLO DAGMAR

Karlovarské Divadlo Dagmar vzniklo jako otevřené společenství profesionálních divadelních umělců na podzim roku 1993 kolem režiséra Michala Przebindy. V současnosti je vůdčí osobností divadla dramaturgyně a režisérka Anna Franková. Název divadla je vzat z repliky Augusta Strindberga z Enquistovy „Noci tribádek“, z první inscenace divadla: „...tahle zavšivená blechárna – Divadlo Dagmar – je moje jediná naděje...“

Pod hlavičkou Divadla Dagmar pracuje Studio Divadla Dagmar (složené zejména ze studentů karlovarských středních škol) a Dětské studio dramatické výchovy. Divadlo Dagmar spolupracuje také s Katedrou výchovné dramatiky DAMU. Za dobu své patnáctileté existence nastudovalo řadu scénických koláží z textů např. Ivana Martina Jirouse nebo Karla Jaromíra Erbena, uvedli také hru „Terežka“ současné české dramatičky Lenky Lagronové. S inscenacemi „Čerokí“ a „Kdyby bylo nebe“ se soubor účastnil loňského Jiráskova Hronova.

WOLKR RANGER

15:30 středoevropského času
Perštyňské náměstí, kašna s lekníny

Přesně v tuto dobu zde kryptoanarchisti skrývající se pod tajemným kódem PPP nechali vybuchnout bombu plnou střepin různých druhů umění. O této skupině ultraumělců nemáme příliš jasné zprávy. Zatím s jistotou víme, že se přihlásili ke všem atentátům na veřejných prostranstvích a místech, kde se srocují lidé, které byly spáchány od pondělí 16. 6. 2008. PPP je velice nápaditá a nikdy se neví, kdy a jakými prostředky zaútočí. Média také mlží a je vidět, že v redakcích mají své lidi, kteří schválně mystifikují o jejich činnosti. Jenom náš zpravodaj je ochotný i za cenu života říct pravdu.

Dnes nejdříve vyvolali planý poplach, když se jeden z nich začal topit v kašně, která má pouze půlmetrovou hloubku a chtěli mu nechat zavolat záchranou službu. Znepokojení občané Prostějova s hrůzou v očích sledovali další nepředstavitelné dění. Členové této klid a mír rozvracející skupiny postupně znesvětili a pošlapali prostějovskou památku, ze které si udělali kašnu, která znamená svět. Ženská frakce PPP nazvaná Quattro Formaggi pošlapala okvětní lístky leknínu svými okovanými botami za zvuku bubnu. Akvabely, které měly pravděpodobně strach z hluboké vody, zaplavaly pouze na suchu na okrajích kašny, zatímco v kašně se brouzdaly dvě dlouhovlasé nymfy, z nichž se po odhození svršků vyklubali muži. Místy v cizí řeči, aby nebylo rozumět zakódovaným sdělením, zapěly sólistky. Recitátorky se ani nepokoušely revolučnost svých básní skrývat a ještě se při tom na všechny usmívaly. Baby z Plzně při svém vystoupení s gumou ohrožovaly své zdraví pohyby, které mohly snadno vést k obmotání končetin elastickým náčiním a k následnému pádu. Tím jasně porušily zákon č. 3/1999 Sb., o poezii. Výtržník, který se z počátku topil, se snažil vytvářet skandály. Mokřý objímal přítomné dívky, a pak si provokativně, proti všem společenským

pravidlům, utrl celou jednu nohavici. Takové narušení konvencí vidí člověk opravdu málokdy. Hluk, křik, hudba, voda, živé obrazy, step, zpěv a ohrožení veřejného blaha, to vše se dá spojit s dnešní akcí skupiny PPP. Budeme vás i nadále informovat o tom, co provedou příště.

I.CH.

SVĚŽÍ VÍTR

FAMFÁRE

Jak jen znělo to slovo...
Vzdálená země...
možná světadíl...

Amnézie? Polulálie?

Konečně co na tom sejde —
vždy lépe nevědět než vědět!

Za dveřmi básně dosud neoschly
a za oknem zas už poezie prší
kapičky třpytí se zrovinka jak perly
na ceckách tlusté úřednice s knírkem
celičký vesmír počíná hráti na trombón

Zní to jak famfáre hochu...

Však to taky sou famfáre teta!
To sám Otec náš! Vrchní Marionetář!

A ty prý aj cosi píšeš...
tož ňa neco přečti...

Přečtu teta přečtu!

Až jednou budeš
na dně truhly
kdo vymačká ti
ze zad uhry?

Tož já nevím hochu...
já temu tak nerozumím...

A co děvčicu...
Máš?

Milan Ohnisko

DIVADLA POEZIE OČIMA POROTY

O.S.THALIA,VYŠKOV: NOC S MÜSLI
ANEB JEJICH BOJ

Díky brilantním překladatelům, mezi nimiž čelné místo zaujímá Josef Hiršal, se dostali Ernst Jandl (1925 – 2000) a Christian Morgenstern (1871 – 1914) mezi nejvlivnější básníky pro českou literaturu – z německé jazykové oblasti mnohem vlivnější než Goethe nebo třeba Brecht. Šťastným způsobem se jejich poetika potkala s českou tendencí k ironii a hře s významem, a pokud jde o Morgensterna, pomohla ta poezie překonat normalizační bezčasí sedmdesátých a osmdesátých let 20. století. „Šibeniční písně“ v Čechách zlidověly a Jandlovo „Mletpantem“ se stalo metaforou zmatených a pomatených slov linoucích se všemi prostředky hromadného sdělení. To jenom na úvod k divadelnímu zápasu či spíše zvažování textů obou básníků na ramenech dvouramenné šibenice. A budiž řečeno, že zvažování básnického díla nemá valný smysl, vždyť třeba dobře víme, že Morgenstern si mnohem více vážil svých romantizujících básní (po nichž pes neštěkne), než šibeničních hříček, které nás inspirují. Inscenace „Noc s müslí“ souboru O. S. Thalia z Vyškova je řadou čísel, oddělených někdy písničkou, jindy drobnou jevištní akcí, přechodem. Po nějakém čase princip publiku dojde, třeba i skrze potlesk, který si tvůrci s pomocí papundeklových cedulek narežirují, a reakce pak funguje už samospádem. Některá čísla jsou jedna báseň, jiná se skládají z více textů založených na společném principu (například konkrétní poezie „Nočního rybího zpěvu“ a nad ním „Velikého Lalulá“ Morgesternova). Herci jsou dobří, interpretace celkem přesná, inscenace má energii společného vědomí o smyslu celého díla, sebevědomí, vtip. Co jí trochu chybí, je režie celku – švy mezi jednotlivými sekvencemi jsou někdy neobratné, propojení dílčích témat ne vždy promyšlené. S tím souvisí i kostýmování do barevných triček, které úplně neodpovídá duchu poezie

obou autorů, v Morgensternově případě spíše černobílému, v Jandlově civilizačně šedotlumenému. A v závěru silného zážitku z dobře pochopené i interpretované poezie zbývá nakonec otázka po smyslu a oprávněnosti onoho „básnického boje“.

Protože je inscenace ve své podstatě dobrá, nabízí možnosti dalšího čtení, třeba toho, že i ten „boj“ je součástí celkového středoevropského nonsensu. I to by ale člověk potřeboval mít lépe tematizováno.

V závěru dne, kdy probíhala soutěž recitátorů sólistů, byla inscenace souboru O.S.Thalia z Vyškova i potvrzením, že v inscenacích divadla poezie je velevýznamná úroveň jednotlivých interpretů. V tomto případě velmi dobrá.

Alena Zemančíková

**DIVADLO KRÁTKÝ ROZUM, BRNO
OBEJMI DÉMONA!**

**Těžko se hledati
přetěžko najíti.**

Ještě ani ne dvacetiletí, objevili mi čtyřicetiletého básníka, jenž umí klást otázky, které jsem už šedesát let měl klást já. Za mne se ptá a asi, stejně jako já, nečeká odpověď. A asi ji nečekají ani mladí členové divadla Krátký rozum. Ale ptát se je třeba:

Kdo to je?

To je přece...

...ach ne!

To přece nemůžu být já!

...

Tolik snů...

Kolik jich ještě zbývá?

...

Z jaké že látky utkán je svět?

...

Je neděle
nebo není?

...

Kdo ví?
Nikdo nic

Tak dobrou

Tak dobrou

Tak odjítit

Pic!

...

vlastně mám toliko otázku
někámé někám nebo nikámé nikam?

...

MOTTO:

Máte pocit,
Že už jste to zase Vy?

MuDr. X. Y. při ranní vizitě

...

To jsem pro vás vytrhal z textu. Pro radost a s radostí stejnou, jakou jsem měl po shlédnutí představení. Že mohlo být v mnoha ohledech lepší? Naléhavější? Údernější? Srozumitelnější? Metaforičtější? Delší? Kratší? Asi máte pravdu. Ale mě to potěšilo! No nic.

...

Není pravda
že mne
nic nezajímá
mne nic zajímá!

Miloslav Maršálek

SEMINÁRNÍ ODPOSLECHY

Ve veřejném hodnocení poroty divadel poezie bylo důmyslně skrytou technikou a redaktorkou odposlechnuto toto:

**Divadelní soubor O. S. Thalia,
Vyškov – Non s müsli**

Alena Zemančíková – Já jsem se velmi ráda přihlásila ke zvolené kombinaci Morgenstern a Jandl. Neustále opakované pokusy o novou divadelní interpretaci jejich textů odpovídají velikosti a významu těchto básníků pro evropskou poezii. Není ročníku, aby se tu některý z těchto autorů neobjevil. A skoro vždycky byly výsledky přinejmenším slušné. Jejich poetika nám přešla do krve. Tito autoři nemají hluchá místa a prázdná slova, neumožňují zavádějící interpretaci, jsou naprosto přesní a vyžadují přesné čtení. Inscenace se mi líbila, protože si všeho toho byla vědoma. Ocenila jsem prostotu provedení. Je to inscenace, u které jsme nedošli v pojmenování k naprosté shodě, u hodnocení to bylo jednoznačnější – v zásadě se nám líbila.

Jaroslava Šiktancová – Morgenstern a Jandl mají určité vidění světa a já jsem viděla čtyři lidi, kterým to mluví z duše i z těla. Interpreti byli v jednotlivých číslech velice suverénní. Slabší energie byla znát v propojování jednotlivých čísel. V zastřešujícím rámci byly cítit dvě možnosti, které nakonec nedošly přesného naplnění. Zápas se mi nezdál jako vhodný rámec. Pointy nezískaly svůj potřebný prostor. Více bych posílila kostýmy. Raději bych měla na scéně čtyři funebráky než barevná trička.

Jiřina Lhotská – Cítila jsem radost ze čtyř lidí, kdy každý svébytné poetice rozumí. Bylo to potěšení. Metaforické obrazy, přes které byl sdělován smysl textu, fungovaly pouze v momentě, když byl nalezen klíč, jak je po pointách navázat. Přesně například vyšla scéna s beránkem a ukolébavkou. Měli jsme rozpor, jestli je to kabaret, nebo jestli jde o montáž. Tušená linka, která by měla završovat celé představení v druhém plánu nakonec zanikla.

Následovala diskuze o smíchu, který nečekaně přichází z publika jako neadekvátní odezva tragických skutečností na jevišti.

Soubor: Dva plány nám dnes příliš nevyšly, protože jsme to trochu na počátku popletli. Prvek kabaretiérství měl být v pokřivené němčině. Byli jsme všichni na jevišti, nemůžeme tušit, jak to působilo na diváky. Na inscenaci jsme pracovali všichni dohromady a asi nám chyběl pohled zvenčí.

**Divadlo Krátký rozum, Brno
– Obejmi démona!**

Miloslav Maršálek – Líbilo se mi to více než v Krajském kole. Nicméně je ještě potřeba sbírat další recitátorské zkušenosti. Zaujalo mne, že tak skeptický ohledávač nejbližšího okolí, sebeironický básník Milan Ohnisko, našel u mladých interpretů souznění. Některé tanečky mi připadaly příliš dlouhé. Ocenil jsem pasáž s vytleskáváním. Chválím pána u kytary – skvělý přednášeč krátkých textů.

Alena Zemančíková – Na počátku mne docela překvapilo, jak Ohnisko pracuje s podobnými principy jako Jandl. Myslím si, že se k tomu hlásí vědomě. Zajímavé bylo konfrontovat tato dvě představení po sobě. Podruhé na letošní přehlídce byla také inscenována současná česká poezie – je vidět, že v Čechách se poezie čte a přemýšlí se o ní. Úkolem bylo ztotožnit se s autorovým bytím. Podle mne je to výrazně mužská záležitost, já bych to jako holka na gymplu asi dělat nechtěla.

Jiřina Lhotská – Je vidět malá zkušenost se společnou prací, ale cítila jsem potřebu herců se vyjádřit. Líbil se mi plán kytary, který udržoval temporytmus. Rytmus byl odrazem mladého člověka. Někdy jsem měla velkou práci si v hlavě posbírat, co jste chtěli říci. Vytratila se mi z toho síla sdělení textu. Obrazy převálcovaly mrazivý pocit.

Jaroslava Šiktancová – Témata autora,

kterému je tolik, kolik je, a vaše témata jsou jiná. S materiálem nenakládáte v duchu a obsahu věci, vědomí manipulace je vám bližší než jakási bilance života. Je potřeba uvědomit si, za jaký charakter každý jednotlivě na jevišti vystupuje. Komentáře v popředí fungovaly, ale rušila je nedořešenost těch ostatních herců stojících v pozadí. Princip zmnožování by měl být v něčem jiném, než jen ve stejné košili.

Milan Cimerák – Obrazy byly složité k vnímání, něco se předvádí a zároveň ilustruje. Připadalo mi, že některé byly příliš dlouhé. Předávaná informace byla občas neúměrně protahovaná.

Ke konci se ozvali diváci se svými připomínkami do diskuze a rozprava se stočila na téma „dav“ – koho znázorňuje a jak by toho měli herci docílit.

Soubor: V textu je přímo pasáž, kdy zazní: „U stolu sedí Já, Já a Já.“ My všichni jsme byli Ohnisko. Všichni jsme na scéně za sebe a zároveň za jednu postavu. Překvapilo nás taky, že se diváci tolik smáli. Milanovi Ohniskovi se to líbilo.

*Odposlechla a lehounce parafrázovala
Zuzana Mildeová*

NAŠIMA OČIMA

I. KATEGORIE 1. KOLO SÓLOVÉ
RECITACE, 15–17

VYSUŠENÁ OSOBITOST

Favoritem sólových recitátorů první kategorie se staly texty Jiřího Suchého. Přenášelo se „Z deníku praktické dívky Zuzany“, vypravovalo se o „Staré barové lavici“ či „Mravencích“ pocukrovaných DDT. Snad soutěžící přitahuje aura poetiky Semaforu, melancholie hořkosladkých příběhů o básnících a nešťastně zamilovaných dívkách. Žel z úst recitátorů zněly Suchého texty natolik neosobitě a mdle, až se zbývá ptát, zda autorův humor v dnešní době už nevyschl. Nebo snad notoricky známý autor natolik zevšedněl, že se bere jako záruka atraktivní hravosti a moudrého vtípu? Ostatně ekvilibristickým hříčkám či úsměvným rozvernostem se u diváků často dostává větší pozornosti než vážným textům. Básně, jako Ferlinghettiho „Svět je báječné místo k narození“ či Prévertova „Jsem jaká jsem“, poněkud ztrácí účinek v kategorii, která věkově nepřesáhne sedmáct let. Přesto nelze vyčítat interpretkám těchto textů snahu o osobitou výpověď právě výběrem textu. Naopak na historce o úniku rodinou utahané matky do ptačí říše v Macourkově „Hypnotizérovi“ můžeme ocenit reportážně distancovaný svižný styl recitující Venduly Strašákové.

Většina zvolených předloh se mile poslouchala, zejména přednes prozaických útvarů dosáhl značné divácké pozornosti, ale jinak postrádaly výraznou interpretaci osobitého pojetí. Hledání poměru mezi uctívou úslužností smyslu textu a recitátorovým osobním vkladem prostupuje celým dramatickým uměním a zapaluje hlavy porotců. Kromě židle nebyla na scéně žádná rekvizita, kostým či maska, která by rozšířila projev soutěžících. Nemíním zaměnit poezii za teatrální show, ale více divadelnosti by neškodilo. Upřímně, často musí divák prokázat značnou míru otrlosti, aby byl schopen snést hladinu recitátorem vytvářených emocí, které se nehodí ani k básníkovu dílu, ani k soutěžicímu.

M.B.

II. KATEGORIE, 1. KOLO SÓLOVÉ
RECITACE, 18 – 20 LET

KAM ZMIZELA POEZIE?

Dnes jsme měli příležitost vidět první kolo soutěže sólových recitátorů. Ve druhé kategorii se nám představily i některé tváře již z předchozích ročníků, např. Martin Barchánek, který si letos připravil úryvek z knihy „Grandhotel“ od Jaroslava Rudiše. Nebyl jediný, kdo si zvolil tohoto autora k uměleckému přednesu. Julie Houfková si vybrala úryvek „Kill the Barbie“ z jeho knihy „Potichu“. Tito dva recitátoři nebyli zdaleka jediní, kteří si zvolili prozaický text. Ukázky z knih zcela převažovaly nad recitací poezie. Až ve druhé skupině této kategorie se objevila alespoň polovina textů ve verších. Recitátoři se snažili předvést, co nejlepší výkon. Někteří i za pomoci rekvizit. Vendula Valentová spojila recitaci „Písně o Viktorce“ s hrou na violu a části textu i zazpívala. Stanislava Tothová, která přednesla text „Jak byla vos a Marcelka ráda, že je“, připomínala díky pruhovanému tričku vosu bez křídel stejně jako Marcelka. O vosce Marcelce jsme slyšeli již ráno v podání Michaeli Lučické s textem „Jak šli na čundr“. Obě recitátorky ve stylu vyprávěného divadla Michala Čunderleho, který je autorem knihy „Jak byla vos a Marcelka ráda, že

je“, pracovaly s rozmanitými odstíny svého hlasu, škoda jen, že se při přednesu více nepohybovaly. Michaela Lučická alespoň otáčela hlavou podle toho, jakým hlasem promlouvala a v porovnání se Stanislavou Tothovou byl její přednes o poznání lepší. Hlas změnila i Zuzana Biravská ve „Výběru z renesanční lyriky“, aby lépe odlišila muže od ženy. Osobně mě ještě zaujala Anne-Francoise Joseph, která přednesla úryvek z knihy „Srdcerváč“, kde gradovala starost matky o děti až k přání izolovat potomstvo od nebezpečného prostředí plného nástrah, Adéla Vondráková se „Statistikou“, Jitka Šupolová s „Oněgin byl Rusák“ a František Bořík s „Traktorovými častuškami“, který měl na sobě dívčí svetr a téměř to vypadalo, že si přeje být ženou, aby si mohl zašpásovat s traktoristy. Necháme se překvapit, co nám přinese dnešní den. Snad uslyšíme i poezii.

I.CH.

III. KATEGORIE, 1. KOLO SÓLOVÉ
RECITACE, 21 – 35 LET

PROTESTUJI ZA VERŠE

Protestuji!!! Jedním z hlavních důvodů, proč jsem se letos rozhodla přijet na Wolkrův Prostějov je, že jsem zde čekala přehlídku poezie. Nestydím se za svou lásku k veršům, a tak mne zajímala akce, která si do svého podtitulu již jednapadesát let tepe poezii jako program. Po zhlédnutí několika částí dnešních sólových recitací jsem si musela v duchu smutně povzdechnout, že poezie na Wolkrově Prostějově je v současnosti pouze jakýmsi poetickým leitmotivem, který sice zanechal hlubokou rýhu v mnoha zde přítomných srdcích, ale dnes již zůstává pouze ve vzpomínkách a na plakátech. Většina z prezentovaných textů je totiž prozaických. Hledala jsem verše, doufala v rýmy a našla jsem věty a namísto slok odstavce. Nemůžu si pomoci, ale vidím v tom usnadnění si práce ze strany účinkujících. Přednesené básnické texty měly pak spíše epický ráz bez pevného metra. Nevolám přímo a pouze po lyrice, ale přehlídku poezie jsem si malovala trochu jinak. Budu tedy o to vděčnější za některé bílé vrány,

doprovodný program, divadla poezie a poetickou atmosféru.

Většina recitátorů třetí kategorie si vybrala texty domácí proveniencí. Zřejmě to souvisí s lepší dostupností, všeobecnou známostí a s bližšími tématy či typem humoru. Převažovali čítankoví klasici jako: Bohumil Hrabal, Jiří Orten, Fráňa Šrámek, Jakub Deml. Objevily se však také známí i nově objevení zahraniční básníci a nechyběla ani literatura neřadící se primárně k beletrii.

Hned v úvodu přítomné rozesmála Ludmila Müllerová s prózou „O malých hraničářích“ Zdeňka Šmída. Text o rozporuplné politické situaci vnímané mladými lidmi pár let po válce podala vtipně, energicky a s přesným odlišením charakterů postav. V druhé části potěšil Martin Režný profesionální interpretací notoricky známé Ortenovy „Sedmé elegie“. Recitace úryvků nejznámější české knihy – Slabikáře – není počinem pionýrským, ale od Lucie Páchové tento primitivní text získával netušené (třeba i erotické) konotace. Recitátorka repetičí přednesu dokázala věty o mámě, Míle a Otovi přenést až do hip-hopové dikce. Na závěr si dovolím ještě jeden povzdech. Ze všech stran již od pondělí slyším, že poezie není mrtvá a toporná, ale jde s dobou a oslovuje stále všechny generace. Přesto mi dnes na jevišti Městského divadla chyběla odvaha, dynamika (hlavně v pohybu) či teatralita, která k dnešní éře přece patří.

Zuzana Mildeová

GALERIE PŘEDČASNĚ ZEMŘELÝCH BÁSNÍKŮ

ZEMĚ

je vysoká tráva
maminka spí na zemi
jen vítr potichu...
jen šumění...

maminčina ruka
mě hladí
po zátylku od krve — — —

Václav Ryčl (1966–1994)

KOHO OBJÍMÁ DÉMON?

Duše skočí do světa, chvíli si pošpásuje, zavítá sem a tam a šup zas pod drn. Montáž básní Milana Ohniska „Obejmi

démona“ Divadla Beze smyslu začíná stručným životopisem, konec patří výzvě k tanci. Brněnští pracují s voice-bandovou formou, užívají kytarového doprovodu, text recitují sborově i sólo. Ohniskův peprný styl nemá daleko k fekálnímu humoru a bizarním zoologickým metaforám a asociacím. V jeho zvěřinci například najdeme vedle koryšů a sépií také diviše či jirouse. Chumly lidských těl se mění do jednoduté řady, aby se znovu rozpojily do čardášového tance. Těžko ale hledat v tomto shluku nějaké jednotící téma, inscenátoři si bez něj evidentně vystačí. Přesto divák těžko rozeznává kompozici a smysl pohybových kreačů nalezne buďto v předělu jednotlivých sekvencí a básní, nebo se prostě smíří s náhodným slepencem slov a záhadně odkudsi vylovených choreografií. S tolika lidmi na jevišti jde vymyslet spoustu divočin, nebo naopak primitivností prozrazujících nedostatek času na přípravu a bezradnost v hledání scénického ztvárnění veršů.

A je dnes básník také zvířenou beze smyslu? Nebo je bláznem, jediným právoplatným prodávacem pravdy ve společnosti čím dál více připomínající spektakl zoologické zahrady. V ní

nenasytné a mlsné hlavy kontroverzních politiků, luxusních činčil nebo také neznámých domorodců sledujeme za bezpečnými mřížemi médií či výkladních skříní? A jak soubor spolu s básníkem říká: „Všechno živý je kus masa, všechno mrtvý je kus masa.“ A pokud jsme tím masem my, pak se nevyhnutelně stáváme krmením pozorované zvěře. Výzva k tanci s démonem zní obrazoborecky, je otevřením klece s bestii. Ale vysvléknout se, jak jsme v závěru vybízeni? Objímat démona znamená kopulovat s nestvůrou. Za odměnu je nám slibováno vykouření posledních pochyb z lebky. Démon nám bude vymítat z hlavy další dáblíky, nebo všechny za život vypěstované privatní fausty. Snad by se divákovi hodilo otevřít a přehledněji poznat ono jádro pudla, kterým je dílo a básník – psíček – uchávající své verše na papírovém dvorečku.

Martin Bernátek

RECEPTY NAŠÍ BABIČKY

PROLETÁŘSKÝ GULÁŠ

Připravíme si půl kila těžké práce a krájíme na jemno. Mezitím dáme vařit vodu se špetkou rodinného štěstí a přisypeme sáček nuzoty. Vhodíme nakrájenou těžkou práci a přidáme pěkně libového dělníka naporcovaného na kostičky. Během vaření dochucujeme děravou doškovou střežou, špatnými životními podmínkami, vyhaslýma očima, bolavými zády, šestnáctihodinovou pracovní dobou a absencí odborů. Vyvarujeme se přidání vykořisťovatelské či buržoazní morálky, která by celé dílo úplně zkazila. Konečný výsledek by měl mít chuť změnit politickou situaci a postavení člověka ve společnosti. Podáváme se silným sociálním cítěním a zdobíme láskou ke všem lidem. Nesmíme zapomenout na dobře chlazený idealismus.

Recept zaslala jihočeská kuchtička
volící KSČM

POETICKÝ OTRLEC

8.30 – 12.00 salonky spol. části
Národního domu
Rozborové semináře s recitátory sólisty

12.00 Duha
ČSHPČR – Venkoncem, Praha
Nuzné Nusle

14.00 Duha
Regina, Břeclav
R. Queneau/P. Ouředník – RéBuS

15.30 Smetanovy sady
Divadlo na cucky, Olomouc
M. Cvetajevová/S. Kane – Poiesis

17.00 – 18.00 Duha
Hodnocení poroty divadel poezie

19.30 Duha
Závěrečný večer 51. ročníku WP

22.00 Nádvoří zámku
Mothers Follow Chairs – blues-soulová
přerovská kapela

V rámci soutěže recitátorů vyhlásil Dušan Utínek soutěž o poetického otrlec. Smyslem soutěže je zúčastnit se všech kol sólových recitací a vidět všechny recitátory. Odměnou poetickému otrlici bude skupinové foto s předsedy porot, kteří před ním budou klečet a modlit se k němu. Jak se pozná takový poetický otrlec? Po každé skupině recitátorů mu

Dušan Utínek potvrdí svým podpisem přítomnost na recitacích. Nejdříve ho samozřejmě vyzkouší ze znalosti textů, které měl možnost slyšet. Takže kdo stojíte o skupinové foto s porotou, neváhejte a sdílejte společně s Dušanem Utínkem všechny sólové recitace.

I.CH.

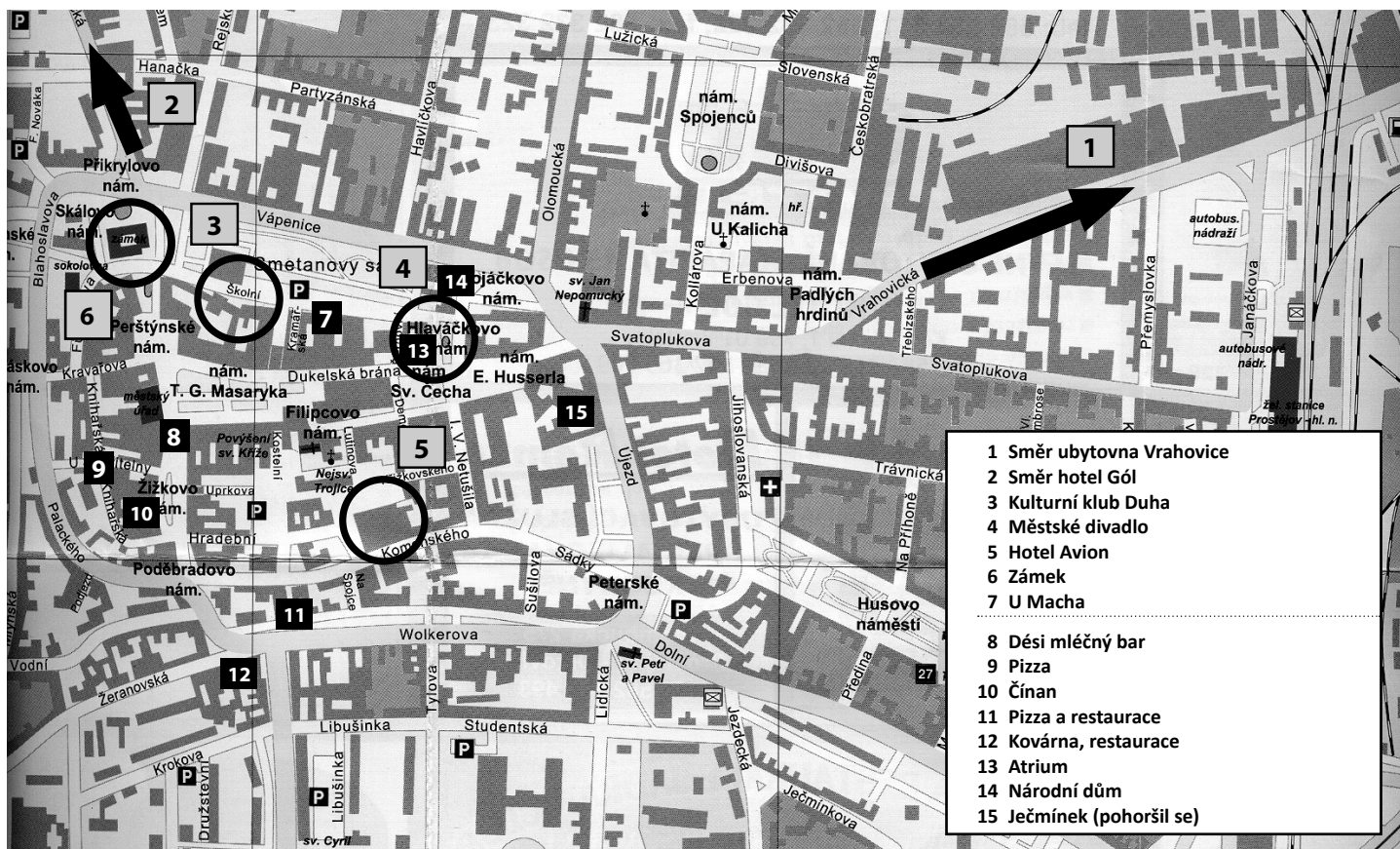
OMLUVA

Pro velký úspěch přinášíme další omluvu. Stala se již naším oblíbeným žánrem. Vnímavý čtenář už možná nabývá podezření, že to děláme schválně. Nu, možné je vše. Veškerým hladovým festivalovým hostům, kteří se vydali po stopách naší mapky do restaurace Pizza, tedy s omluvou vzkazujeme, že restaurace podle nejčerstvějších zpráv vykazuje známky nefunkčnosti a vlastně to vypadá, že pizza se v ní naposledy dělala už hodně, hodně, hodně dávno.

Dále... Pokud jste se dnes chystáte v 15.30 ke kašně s lekníny na happening dílny PPP, chystáte se zbytečně. Proběhl totiž už včera. Leč nezoufejte. Nějaký ten happening se i dnes určitě najde. Ale jinde.

No a co vlastně dělal ve včerejším hodnocení poroty Richard Dvořák, který do Prostějova vůbec nepřišel, to zůstává záhadou i nám.

Redakce

T. B. C. redakce: šéfredaktor – Roman Sikora, redakce – Irena Chmelová, Zuzana Mildeová, Pavla Pinkasová, Martin Bernátek, korektor – Jiří Vyoralék, grafik – Jiří Fogl, fotograf – Bob Pacholík, kontakt: wolkrac.redakce@seznam.cz

Wolkrův Prostějov pořádá kulturní klub DUHA a NIPOS ARTAMA Praha, pod záštitou hejtmána Olomouckého kraje Ivana Kosátika a starosty města Prostějova Jana Tesaře, za finanční podpory Ministerstva kultury ČR, Města Prostějova a ve spolupráci s Městským divadlem v Prostějově.